

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

VINTERBILD FRÅN SÄTERDALEN. — FOTO. EDITH ERIKSSON, SÄTER.

18:DE ÅRG

DEN 21 JANUARI 1917

N:o 17

Foto. Flodin, Stockholm.

Klubb: Bengt Sjöströmsparre.

Birgitta Tosen

ERIC VON ROSEN.

TILL PORTRÄTTET Å FÖREGÅENDE SIDA.

Få svenska forskare ha förunnats framlägga ett så praktfullt verk som Eric von Rosens strax före jul utkomna etnografiska arbete "Träskfolket". En imponerande volym, slösande rikt utstyrd med de härligaste plancher, reproduktioner efter författarens ypperliga originalfotografier. "Träskfolket" är dock inte endast ett vackert planschverk, det meddelar resultaten både af energiska och framgångsrika forskningar och af omfattande studier i afrikansk etnologi. Det utgör den vetenskapliga skildringen af Rosens märkliga forskningsfärd 1911—1912, Rhodesia—Kongoexpeditionen, och hvilken han i mera populär form skildrat i sin bekanta bok "Från Kap till Alexandria". Träskfolket, det så godt som okända Batwa vid Bangveolo-sjön har gifvit det vetenskapliga arbetet dess namn. Skildringen af detta egendomliga och skygga folk utgör också bokens hufvuddel, ehuru flere andra stammar beröras tämligen utförligt. Att ett dyrbart verk sådant som detta kunnat tryckas och utges på svenska, således för en jämförelsevis begränsad publik, är ur alla synpunkter glädjande. I de flesta andra europeiska länder skulle ett dylikt arbete vara otänkbart just nu. "Träskfolkets" författare, greve von Rosen, är ju förut känd som en af våra främste forskningsresande och etnografer, och han har med detta arbete rest ett monument i svensk etnografisk forskning.

Eric Karl Gustaf Bloomfield von Rosen föddes i Stockholm den 2 juni 1879, blef student i Visby 1900 och studerade därefter etnografi vid Riksmuseet under ledning af den berömda banbrytaren på det etnografiska området professor Hjalmar Stolpe. Alltsedan gossåren hade greve Rosen kommit i beröring med vårt inhemska naturfolk, lapparna. Hans far, framlidne öfverstekammarjunkaren greve C. G. von Rosen hade vid Stora Sjöfallet uppfört en hydda och här lärde sig sonen älska vildmarkens fria lif och dessa trakters storslagna natur, liksom han fattade en liflig sympati för viddernas fria invånare, hvilkas lif han ingående studerat. De erfarenheter han därvid gjorde ha naturligtvis varit honom till nytta vid umgänget med utomeuropeiska naturfolk. Han har för öfrigt sedermera ägnat lapparna sitt intresse och om dem publicerat flere uppsatser i vetenskapliga tidskrifter. — Ut till naturfolken stod nu Rosens häg. Redan 1901 medföljde han som etnograf på den expedition vår berömda forskare Erland Nordenskiöld företog till Bolivias och Argentinas gränstrakter. Denna expedition bekostades till stor del af Rosen. Härifrån hemfördes samlingar från åtskilliga indianstammar, hufvudsakligen från chiriguanos, maticos och chorotes, äfvensom arkeologica. Allt detta tillföll Riksmuseum. Resultaten af sitt deltagande i denna forskningsfärd har Rosen publicerat på flere ställen. Afhandlingen "The chorotes' indians" 1904 öfversattes delvis till franska och infördes i Antropologie Bolivienne 1908. Samma år som The chorotes' indians utkom, år 1904 alltså, representerade von Rosen Svenska sällskapet för antropologi och geografi vid Amerikanistkongressen i Stuttgart. Hans till kongressen riktade uppsats "Archeological Researches on the frontier of Argentina and Bolivia in 1901—02" rönt heder att införas i "Annual Report of the Smithsonian Institution 1904".

1911—12 utrustade och ledde han sin stora forskningsfärd genom Afrika, den s. k. Rhodesia—Kongoexpeditionen med nuvarande professor Robert Fries som botanisk deltagare.

Hufvudsyftet med färden var att studera det märkvärdiga träskfolket Batwa vid Bangveolosjön, samt att i botaniskt afseende utforska trakten kring denna sjö

och nordöstra Rhodesia i öfrigt. Färden från Kap till Alexandria tog omkring sju månader. Järnvägen begagnades så långt denna räckte, öfver de stora sjöarna — Tanganjika, Kivu, Edvard- och Albert — användes båt, i öfrigt drog man fram till fots och med bärare. Lyckligt undgingo expeditjonsdeltagarna alla hotande faror, både vilda djur, sömnsjuka och feber. Efter hemkomsten ordnade greve Rosen våren 1913 en magnifik utställning i Konstakademien af de hemförda samlingarna och de ståtliga jakttrofeerna — Rosen är en ifrig, skicklig och djärf jägare och under denna resa hade han tillfälle att till sina kända jaktäventyr i de nordiska skogarna lägga inte mindre märkliga sådana i Afrikas vildmarker. Greve v. Rosen kunde på grund af sin resas karaktär ordna utställningen på ett särdeles instruktivt och öfverskådligt sätt. Föremålen hade uppsatts stam för stam i följd från söder till norr, allteftersom resan fortskredit. Fortlöpande rader af utmärta fotografier illustrerade lifvet hos dessa stammar och landskapens växlande karaktär.

Samlingarna omfattade hufvudsakligen föremål från Rhodesia men äfven saker från stammar i Kongo, Uganda och tyska Ost-Afrika samt slutligen en liten samling pjäser från de nu så godt som utdöda bushmännen. Hufvudintresset knöt sig gifvetvis till föremålen från de etnografiskt okända Batwa. Forskaren hade sammanbrakt en fullständig samling af deras vapen, husgeråd, dräkter och smycken, desto värdefullare som ju samlingen är alldeles unik. Ehuru en botanisk samling i allmänhet ej är ägnad att i så hög grad förstås af allmänheten som en etnografisk, hade dr Fries utställt ett litet synnerligen intressant urval af sina växter. Att Rosen velat på sin etnografiska forskningsfärd vinna resultat äfven åt den botaniska vetenskapen länder honom till stor heder. Glädjen att leda en expedition, där flere vetenskapsgrenar äro representerade, har inte kommit alltför många forskare här i landet till del. En etnografisk forskningsfärd i våra dagar fordrar helt sin man och något väsentligt utöfver de rent fackliga forskningarna är det inte möjligt hinna med. Den uppfattningen att hvem som helst skulle kunna duga till att insamla etnografiska föremål, torde inte många som arbetat i fältet dela, och en fackman på andra områden har naturligtvis å sin sida fullt upp med sitt eget arbete, hvarför ett åt honom anförtrödt etnografiskt insamlingsarbete oftast blir mindre gifvande. Eric von Rosen har emellertid många andra vidtomfattande intressen än dem, hvarigenom han tillkämpat sig en rangplats i forskarnes led. Här har redan berörts hans jaktintresse. Från sina jaktfärder har han hemfört och till Skansen skänkt lodjur och björnar. På sitt slott, det ståtliga och härligt belägna Rockelstad, har han utom en vacker uppsättning jakttrofeer hopbrakt en stor och instruktiv samling vapen från skilda länder och tider. Bekant är den jaktstuga med skulpterade högsätessolpar af Gunnar Hallström han där uppfört. Lifligt intresserad för sociala och kulturella frågor har han frikostigt upplåtit sitt slott för kurser o. d. Hans unga maka, grevinnan Mary v. Rosen, född Fock, delar sin mans intressen och har ofta åtföljt honom på hans sportfärder i landet.

Det ligger något käckt och manligt öfver Rosen och hans företag och samma egenskaper återspeglas i hans böcker med deras rena klara stil. Vänder han än en gång, när lugnare förhållanden inträdt, sin kosa till ljärran trakter, kunna vi med säkerhet motse nya, betydelsefulla resultat.

Gustaf Bolinder.

LIFSELIXIRET.

FÖR HVAR 8 DAG AF IVAN BJARNE.

ÄR främlingen kom till den lilla staden förundrade han sig först öfver hur stilla den var, stilla och lugn, mellan lummiga träd och med många hus nästan täckta af klångrosor och blåregn och sedan öfver att hans ankomst icke tycktes väcka någon synnerlig uppmärksamhet. Han hade nästan

föreställt sig att man skulle börja undra och fråga och sträcka på halsen i förvåning öfver den främmande mannen i kläder af utländskt snitt och med de solida läderkappsäckarna öfversmetade med reklamlappar från ett par dussin af kontinentens mera och bäst kända hotell. Intet af detta hände, och därför var han glad.

Denne främling hade rest mycket och under de sista åren hade han oafbrutet flackat Europa rundt, drivnen af en oro som ingenting förmådde dämpa, jagad af ångestfulla tankekombinationer, tryckt af medvetandet om att han trots alla försök att fånga lyckan icke förmått göra det. När han så bestämde sig för att resa tillbaka till Sverige väntade han sig knappast någon förbättring i sitt själstillstånd men — det kunde vara lustigt nog att se Stockholm igen och för öfrigt hade han några angelägenheter att styra om där. Han kom aldrig så långt norrut. Ty efter blott några få timmars järnvägsresa mot norr steg han af vid ett litet rödmåladt stationshus och tog en bibana till — den lilla staden. Han hade ingen aning om hvarför han gjorde det, lät sig blott ledas af ett infall kanske, som så många gånger förr under sitt växlingsrika lif, kände också att han inte hade någon lust att komma dit upp och träffa människor hvilkas ansikten han glömt och hvilkas namn han blott till hälften mindes.

Han intog sina måltider i det gammaldags hotellets matsal genom hvars fönster han om kvällarna kunde höra trädgårdens lilla musikorkester spela sina flera år gamla melodier som nyheter för dagen. Detta oroade och irriterade honom, ty hvarje vals, hvarje marsch erinrade honom om en episod därutifrån, från stora, vida världen. Ehuru han aldrig anmärkte på det förhållandet att matsedlens franska var mer än tillätligt befängd förorgade också det honom. Men han vände sig vid både det och mycket annat och och eftersom han hade med sig ett rätt stort lager af den cigarett han helst rökte såg han framtiden an med ett för honom ovanligt lugn. Han tog långa promenader i omgifningarna och i staden undersökte han hvar och ett af de gamla trähusen mycket noga och såg någon gång en skymt af dess innevägnare mellan trädgårdarnes solur och silfverkulor.

Ibland funderade han på att resa, hade till och med en gång börjat packa, men ångrade sig och stannade. Det var någonting som höll honom tillbaka, en vidskeplig tro på att just i den lilla staden något skulle inträffa som gaf honom ny kärlek till tillvaron.

I en af de små trädgårdarna rörde sig en hvit klädning fram och tillbaka under äppelträdens hvita blom: en ung kvinna som gick från träd till träd och skar bort murkna kvistar. Ibland stannade hon och kisade mot solen, och främlingen som stod lutad öfver staketet mot gatan kunde då se att hennes ansikte var ungt och vackert. Plötsligt fick hon syn på honom, stod en stund stilla, tveksam om hon skulle låtsas om honom. Slutligen böjde hon på hufvudet halft till hälsning och gick några steg framåt.

— Har ni lust att se närmare på min trädgård så kom hit in; därutifrån ser man ingenting, sade hon leende.

Främlingen gjorde så och besåg tillsammans med flickan anläggningen som var större än han trott. Hon pekade på rosenrabatterna, jordgubbslanden, sparrisängarna och alla de blommande äppelträden.

— Jag skickar nästan allt upp till Stockholm, förklarade hon. Det betalar sig rätt bra och min faster och jag lefva ganska sorgfritt på inkomsten.

Han såg omedvetet på hennes händer. Hon märkte det och höll fram dem med ett leende.

— Ni trodde att en trädgårdsmästares händer med nödvändighet måste vara jordiga och ovårdade, inte sant?

Han medgaf det och såg att de voro smala och mycket vackra.

— Sköter ni alltsammans själf?

Ja, det gjorde hon. Endast om våren och hösten då allting skulle grävas och planteras tog hon hjälp.

— Men det är mycket arbete om sommaren också. Rosorna äro de som kräva mest men jag håller mera af dem än allt det andra. Känner ni till Irisrosorna?

Nej, han gjorde inte det.

Hon nickade tankfullt.

— Nå, de äro ju inte så kända ännu. Men det stora affärshuset i Stockholm till hvilket jag levererar har kallat min nya sort så. Mycket hyggligt, inte sant?

— Jo, jo. Men jag är rädd att jag inte förstår...

— Åh, jag heter Iris, ser ni.

Främlingen gjorde en åtbörd af öfverraskning, inte så mycket därför att han tänkte på Irisrosorna utan emedan han kommit att se in i hennes ögon som voro mycket ljusst blå och de lugnaste och klaraste han någonsin sett. Hennes blick mötte hans och han blef stående i undran om något af hennes lugn och ro någonsin skulle bli hans, det lifselixir som han sökt men aldrig funnit.

Han kom tillbaka många andra dagar och under det att äppelträden snöade ner sin blom fick han så småningom höra hennes historia.

Hennes far hade ruinerat sig på dyrbara experiment med korsning af rosor och när han dog gick den gamla gården några få mil utanför staden under klubban. Hon själf, Iris, kom att stå nästan ensam och flyttade till sin faster — som han aldrig såg men som måste finnas någonstans innanför de gröna träjalusierna, dit han väntade en inbjudan som han aldrig fick. Trots faderns misslyckande började hon sin trädgårdsodling, till att börja med i mycket liten skala. Mest hade hon ägnat sig åt rosor och lyckades med det fadern stupat på. Om inte hennes lif var ensligt! Nej, inte särdeles. Till och med under vintern hade hon ju sina blommor, i det lilla orangeriet. Nej, ensligt var det inte ehuru det naturligtvis vore roligt om hon kunde lyckas frambringa ännu en varietet, lika vacker, helst ännu vackrare, än Irisrosen.

Hon spelade också violin och berättade att rosorna reagerade för tonerna; åtminstone trodde hon det, ville gärna tro det. En eftermiddag låg instrumentet på trädgårdsbordets halft söndervittrade stenskiuva och han bad henne spela. Utan att låta be sig någon ytterligare gång drog hon ett par långa drag med stråken och spelade så några af dessa gamla franska songes som tyckas ha tillkommit just af någon äldrig trädgårds schersmin- och rosendoff. Då det sedan kvällades sutto de länge och talade om det som föll dem in, om diktare och blommor, om fjärran länder han besökt och trädgården i hvilken hon lefde sitt lif. I halfskymningen såg han hur hennes ansikte lyste under hårets djusa helgongloria och hennes ögon hade alltjämt stjärnornas aflägsset lugna och trygga glans.

Det var som om något af hennes väsens harmoni flöt öfver till honom och gjorde hans själ lik hennes, till ett stilla vatten som icke rördes af någon vind. För hvarje dag kände han hur all den obestämda längtan som bränt honom sedan många år, all oro som drifvit honom från det ena stället till det andra

Fortf. å sid. 262.

SVENSKA BILDER FÖR DAGEN.

HVAR 8 DAGS GÖTEBORGSFOTOGRAF.

DET TRETTON LÄN OMFATTANDE SKOGSSÄLLSKAPETS CENTRALSTYRELSE SAMMANTRÄDER I GÖTEBORG. Sittande, fr. v. lanashöfdingarne Pettersson, Sahlén, F. de Geer, Trolle, Lagerbring, Hedenstierna, De la Gardie och Reuterskiöld. Text å sid. 267.

Kliché: Kem. A.-B. Bengt Sjöveersparre, Sthm—Gbg.

Foto. Jeger, Sthm.

TILL SVENSKA TELEGRAMBYRÅNS 50 ÅRSJUBILEUM. F. G. T. EKLUND sedar 1908 verkst. direktör.

Svenska Telegrambyrån, hvilken som bekant till den svenska dagspressen förmedlar en betydande del af dess nyhetsmaterial, firade den 16 jan. sitt femtioårsjubileum. För att hufvudsakligen minnet häraf har byrån från trycket utgivit en fästskrift, författad af hr Eric Swenne, hvare lämnas en intressant historisk öfversikt öfver den internationella nyhetsförmedlingens uppkomst och utveckling.

Svenska Telegrambyrån grundades den 16 jan. 1867 af danske undersåten A. H. E. Fichsjö i Stockholm, hvilken år 1892 öfverlät den till ett

ZOOLOGISKA INSTITUTIONENS I UPSALA NYBYGGNAD. INVIGDES D. 13 JAN. Exteriör och interiör.

tidningskonsortium därstädes. Utom hufvudkontoret i Stockholm äger telegrambyrån redaktionsfilialer i Göteborg, Malmö och Sundsvall. Som chef för det stora företaget står sedan år 1908 direktör F. G. T. Eklund.

Foto. E. Finn, Upsala.

Kliché: Kem. A.-B. Bengt Sjöveersparre, Sthm—Gbg.

Foto. Westergren, Karlshamn.

BLEKINGE LÄNS NYA FOLKHÖG- O. LANDTMANNASKOLA.

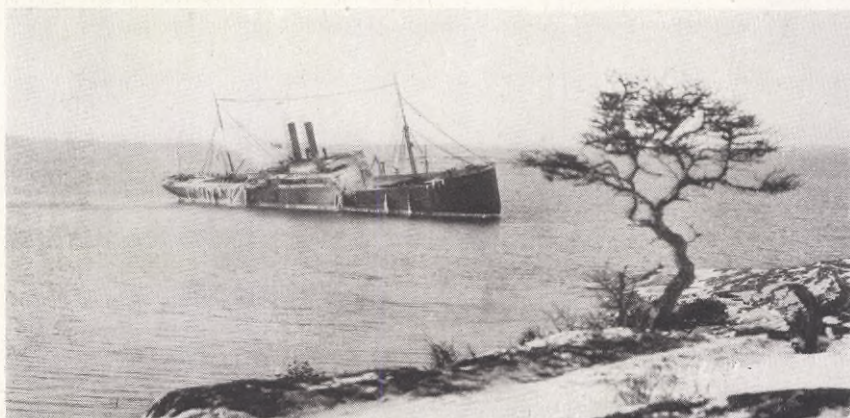
Blekinge läns nya folkhög- och landtmannaskola i Bräkne Hoby invigdes den 13 jan. i närvaro af landshöfdingen greve A. Wachtmeister, länets riksdagsmän, landstingets ledamöter, ledamöter af Hushållningssällskapet, öfverdirektören för landtbruksstyrelsen m. fl. Den nya skolan, som redan tagits i bruk, har fått ett utmärkt läge

Klische: Benkt Sjöbergström.

KARLSHAMNS STADS NYA REALLÄROVERK.

midt i länets rikaste och bördigaste bygd. Uppförd i tre våningar samt inredd på det mest tidsenliga och praktiska sätt kan skolan mottaga 100 elever, af hvilka 65 kunna finna bostad inom själva skolhuset. Byggnaden har i uppförande kostat omkr. 100,000 kronor.

Anatöf-foto. J. Carlén, Oxelösund.

ANGAREN "BÜRGERMEISTER VON MELLE" från Hamburg på grund utanför Oxelösund.

Klische: Benkt Sjöbergström.

Foto. Aurelius, Svan.

SIGNE OLSSON som räddade två barn men ädrv'd sjelf omkom.

Denna foto. togs två dagar före olyckshändelsen.

Text å sid 263.

Foto. Larsson, Fjällbacka. TUNNBRÖDSBAK I BOHUSLÄN, något att taga vara på i brödbriststider Text å sid. 263.

Karlshamns stads nya realskolebyggnad står nu fullständigt färdig samt afsynades den 15 jan. Byggnaden, hvilken med hänsyn till storleken uppförts med tanke på en inom staden och närliggande samhällen lämpligt åstundad framtida utökning med ett 4-klassigt gymnasium, är belägen i södra delen af staden invid den vackra Väg-gaskogen samt i omedelbar närhet af hafvet och inloppet till Karlshamn. Arbetet med byggnaden, hvilken i uppförande dragit en kostnad af ca 300,000 kr., påbörjades våren 1915.

Tyske ångaren "Bürgermeister von Melle" från Hamburg grundstötte den 22 dec. på Röskär utanför Oxelösund och erhöi därvid en 8 meter lång läcka. Bergningsarbetet, hvilket omedelbart igångsattes, väntas inom kort vara slutförd. Ångaren lastar 7,000 ton.

H. 8 Da STOCKHOLMSFOTOGRAF. Klische: Brant Sjöbergparre.
DEN NYA CURLING-BANAN VID ÖSTERMALMS IDROTTS-
PLATS AFFROFVAS.

Göteborgs skridskoklubb invigde Trettondagen i närvaro af inbjudna och ett stort antal intresserade sin nyanlagda präktiga skridskobana på Ullervi. Invigningstalet hölls af landshöfdingen frih. Lagerbring. I öfrigt upptog invigningsprogrammet en bandymatch mellan Johanneshofs I. F. i Stockholm och ett kombineradt Göteborgslag, hvarvid det förstnämnda laget hemförde en glänsande seger eller 10-0, samt vidare paräkning af de svenska mästarne syskonen Palm och konst-åkning af de kända skridskoåkarna hrr Flodenberg och Roth, alla från Stockholm. Ullervi skridskobana mäter 12,000 kvm. samt är till de åkandes trenad utrustad med en paviljong, inrymmande bl. a. en stor hall med två öppna spisar.

H. 8 Da GÖTEBORGSFOTOGRAF. Klische: Brant Sjöbergparre.
SYSKONPARET PALM (inneh. af mästerskap)
gaf uppvisning å Ullervi.

ULLERVI NYA ISBANA I GÖTEBORG, INVIGD DEN 6 JANUARI.

rosornas prinsessa! Och hans långa, smala figur i kläder af främmande snitt var borta.

Iris satt kvar vid bordet en stund. Hennes ögon stodo fulla af tårar och deras uttryck var inte längre lugnt och tryggt som aflägsna stjärnors glans. En främmande vind dref upp vågor på hennes själs lugna yta och ångesten inför lifvet som hon icke förr än nu kommit i beröring med kom henne att önska att den sista tidens upplevelser icke varit verklighet. Hon frågade sig hvilken rätt han väl haft, främlingen, att dra till sig hennes lugn, hennes stilla ro och i utbyte lämna sin oro, sin längtan. Hon såg på sin bara arm som han kysst och lutade hufvudet mot den. Så satt hon länge och grät, utan tankar, utan att förstå annat än att det som skeft gjorde mycket, mycket ondt.

När skymningen kom och blommornas doft starkare än förut under

Fort. fr. sid. 259.

sakta försvann. Att sitta midtemot henne, följa hennes lugna blick, dra in rosornas doft, höra henne knäppa på violinen medan en värld tycktes sofva omkring dem, det var för honom detsamma som att känna hur han för hvarje dag blef alltmera redo att gå ut i lifvet som en ny, friskare och starkare människa.

Så småningom vardt han säker på att han funnit det han sökt, en annans personlighet hade influerat på hans egen, hans själ var förnygrad och hans sinne tryggt gentemot de år som skulle komma. Samtidigt som han upptäckte detta började han också tänka på att resa. Den lilla staden var inte längre nödvändig för honom, den hade hjälpt honom så som han hoppats den skulle göra, gjort det i gestalten af en ung kvinna. Han packade alltså och i sin glädje öfver att ha funnit den sanna lyckan som är att stå på god fot med lifvet gaf han hotellets portjär drickspengar som kom den hedersmannen att tro att staden verkligen härbergerat en mycket, mycket framstående person.

På vägen ner till järnvägsstationen gick han till Irisrosornas paradis för att säga farväl till dess härskarinna. Han fann henne sysselsatt med beskärningen, så som han sett henne första gången. Hennes ögon förlorade något af sitt lugn när han meddelade att han skulle resa.

De satte sig på hvar sin sida om det runda stembordet och han började berätta hur det kom sig att han hamnat i den lilla staden. Under det han talade voro hans tankar långt borta och det var först när han tackade henne för att hon utan att ha vetat om det tagit bort hans oro och stämt hans själ i en annan tonart som hans röst fick en varmare klang. Han tog hennes hand i sin och hennes bruna, blanka arm låg några ögonblick mot den ovala stenskiifvan. I det han gaf vika för en plötslig impuls lutade han sig ned och kysste den. Så såg han på klockan och fann att tiden var knapp, ett brådskande farväl, ett: lef väl Iris.

dagen flöt emot henne steg hon upp och gick fram genom raden af rosor.

— Jag har ju er, mina kära, kära rosor, sade hon sakta för sig själf och lät trädgårdskannan strila ut sitt vatten öfver röda och gula och hvita kronblad. När den var tom blef hon stående och såg bort mot grunden där främlingen försvunnit och småningom förstod hon att rosorna inte längre voro allt för henne och kanske aldrig skulle bli så igen. Hon hade hoppats att främlingen som kommit så oförmodadt och försvunnit så hastigt skulle tagit henne ut till livets stora, rika rosegård.

För första gången fämnade hon sin trädgård utan att ha fullgjort sitt arbete för dagen och gick sakta upp mot huset med de gröna fönsterjaluusierna.

Till bild å sid. 261.

I dessa mjölbristens dagar kan det vara af intresse att upplifva minnet af de gamla *tunnbrödsbaken* i Bohuslän, hvilka pågingo i flera dagar och i behållning kvarlämnade ett tunnbrödsförråd, som fyllde hela årsbehovet. Tunnbrödet bakades på så sätt att den ojästa degen af finmalet hafremjöl utkafldes till papperstunna kakor (leifar). Hafren hade först undergått en särskild torkningsprocedur. (Ännu bättre bröd erhålles om man blandar hafren med en del råg eller korn). Vår bild visar hur baket tillgick. I regeln skötte en af husets folk, "husfadern", stekningen vid den stora ugnen, medan tvenne gummor, som voro vana vid dylikt bak, kafflade ut lefvarna på en lång kaffe och infördes i ugnen, på hvars håll de utbreddes. Efter stekningen lades de upp i väldiga till taket nående högar (rufva). — Tunnbröd är synnerligen välsmakande och användes ännu på en del ställen i Bohuslän.

X.

Till porträtt å sid. 261.

En om själfuppoifrande plikttröhet vittnande hjältebragd, med lifvet som insats, utfördes vid den eldsvåda, hvilken natten till Trettondedagen härjade mangårdsbyggnaden på Kymsberga herregård i Värmland, af en 25-årig tjänstlicka, *Signe Olsson*, som under sina försök att rädda två små barn ur den brinnande byggnaden, själf omkom i lågorna. De båda barnen blefvo dock genom en annan persons rådiga ingripande räddade.

Till bild å sid. 264.

Fru Sophie Whitlock, f. Forsgren, i Stockholm fyllde den 8 jan. 90 år och blef därvid föremål för en omfattande hyllning från de vida kretsar, inom hvilka hon, i social och humanitär riktning, under en lång följd af år varit verksam. Bland de föreningar och stiftelser, som framförde sina lyckönskningar kunna nämnas *Fredrika Bremerförbundet*, *Elevhemmet* i Stockholm, *Styrelsen för det svenska barnhemmet på S:t Barthélemy m. fl.* — *Fru Whitlock*, som tidigt genom döden förlorade sin make och genom eget arbete måste försörja sig och sina barn, nådde snart nog genom sin eminenta aflärsbegärfning och med hjälp af ett litet arf en tryggad ekonomisk ställning, hvilken hon under årens lopp genom en rad af lyckade affärsföretag ytterligare befäst. *Fru Whitlock*, som redan tidigare ihågkommit olika stiftelser med betydande gåvor, har på 90-årsdagen öfverlämnat 5,000 kr. till finska församlingen i Stockholm till understöd åt dess fattiga samt skänkt en af sina fastigheter i Stockholm till en stiftelse, hvilken skall kostnadsfritt eller mot låg hyra upplåta bostäder åt obemedlade.

Till bild å sid. 264.

Ankefru Mathilda Broström i Göteborg fyllde den 10de jan. 75 år och öfverlämnade med anledning af bemärkelsedagen betydande belopp till olika inrättningar och humanitära sammanslutningar inom samhället. Göteborgs sjömanshus erhöil sålunda ett belopp af 100,000 kr., hvaraf den årliga räntan skall användas till hjälp af behöfvande sjömansankor i Göteborg, hvarjämte 20,000 kr. öfverlämnades till restaurering af *Johanniskyrkan* och 23,000 kr. till olika välgörande ändamål. *Fru Broström*, som är bördig från *Värmland*, ingick år 1864 äktenskap med sjökaptan *Axel Broström* hvilken genom ett energiskt af sällspord framgång följdt arbete förvärfvade en betydande förmögenhet och ställningen af vårt lands störste skeppsredare. Vid hans frånfalle trädde sonen nuvarande statsrådet *Skeppsredare Dan Broström* i spetsen för det stora företaget. — Till det *Broströmska* namnet äro redan tidigare ett flertal betydande donationer knutna: *Axel Broströms* fond inom *Sjömanssällskapet* i Göteborg, statsrådet *Dan Broströms* donation vid den nyligen förrättade *hamnvigningen* i *Kristinehamn*, *fru Broströms* donation till den nya stadsteatern i Göteborg m. fl.

H. 8. D:s stora novellpristäflan

bringas i åtanke,

17 pris om tillsammans 2,000 Kr.

Utförlig redogörelse för densamma återfinnes å omslagets 16:de sida.

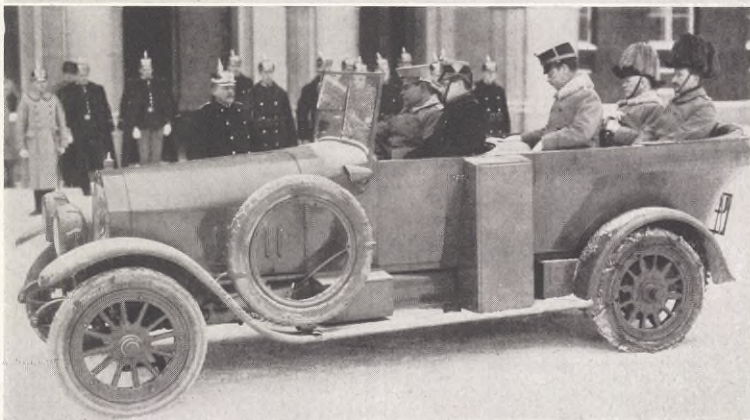
H. 8. D:s STOCKHOLMSFOTOGRAF.

Kilobé: *Dougt Sivöversparre*.

STOCKHOLM I VINTERSKRUD: *Vasaparkens skridskobana*.

DEN NYE ARMÉFÖRDELNINGSCHEFEN I STOCKHOLM.

GENERALMAJOR I. G. F. WRANGEL NYTILLTRÄDANDE CHEF FÖR IV ARMÉFÖRDELNINGEN MOTTAGER STOCKHOLMS GARNISONSTRUPPER. Parad af Göta Lifgarde på dess kaserngård.

Den nye chefen för IV arméfördelningen generalmajor Wrangel mottog den 10 jan. under sedvanliga högtidliga former fördelningens i Stockholm förlagda trupper, Svea lifgarde, Göta lifgarde, Positionsartilleriregementet, Svea artilleriregemente och Lifgardet till häst samt, i egenskap af öfverkommendant, Lifregementets dragoner. Trupperna iförda stor paraduniform aflämnades af sina chefer på de olika kaserngårdarne. Efter att hafva hälsat trupperna med ett kärnfullt anförande företog generalen inspektion utefter leden hvarefter regementscheferna utbringade ett lefve för den nye fördelningsschefen. Till sist ägde parad för fanan rum.

H. S. Dea STOCKHOLMSFOTOGRAF. Kliché: Bengt Sjöbergssarre.
 GENERALEN I DEN NYA HORCHBILEN, skänkt till arméfördeln. af okänd gifvare.

TVÅ DONATRISER.

Foto, Öberg, Trösa.
 FRU SOPHIE WHITLOCK
 90 år den 8 januari. Text å sid. 263.

Kliché: Bengt Sjöbergssarre.
 FRU MATHILDA BROSTRÖM.
 75 år den 10 januari. Text å sid. 263.

TRANSATLANTISK BILDTELEGRAFI.

KORRESPONDENS OCH BILDER FÖR H. 8. D. AF D:R ALFRED GRADENWITZ. — GRANSKAD OCH SAKKUNNIGT BEARBETAD AF TELEGRAFDIRKTÖR E. EKEBERG, GÖTEBORG.

Efter fotograf.

PROFESSOR ARTHUR KORN VID SIN NYA APPARAT. I midten motorn, som driver glascylindern, t. h. cylindern, lins-systemet, som koncentrerar strålarna af Nernstlampan samt pappersremsan till snabbtelegrafen.

I årg. VIII s. 144 och i årg. X s. 12 har H. 8. D. gjort sina läsare förtrogna med bildtelegraferingens intressanta problem. Under de mellanliggande åren hafva flera uppfinnare såsom G. Rignoux, C. Stille m. fl. framkommit med nya uppslag till förbättrade metoder, men det är framför allt den på området, sedan mer än 12 år, bekante professor Korn, som därvid synes hafva tagit det största steget.

Såsom den första praktiskt utförda modell till en bildtelegraferingsapparat anses den af Shelford Bidwell år 1881 i Royal Society förevisade. Själva idén till afsändningsapparaten är baserad på de elektriska egenskaperna hos det af Berzelius 1817 upptäckta grundämnet selen. Om en selenstaf inkopplas i en elektrisk ledning, så går strömmen lätt igenom, så länge staven är starkt belyst, men när ljuset afskärmas växer ledningsmotståndet. Man låter alltså ett starkt koncentreradt ljusknippe falla på den genomskinliga bilden, punkt för punkt, och därefter träffa ett stycke selen, som är inlänkat i ledningen till mottagningsstationen. Den elektriska strömmen i ledningen varierar alltså i styrka allt efter som ljusknippen genomgår mörka eller ljusa partier af bilden; detta sker genom att den med bilden försedda glascylindern dels roterar dels förskjutes i sin längdriktning. På mottagningsstationen slutade ledningen — vid de äldre försöken — i ett stift, som hvilade mot ett preparerat papper. Genom elektrolytisk verkan mellan stiftet och papperet kunde man framkalla en med tilltagande strömstyrka kraftigare framträdande

färgning af papperet (så var t. ex. Bidwells anordning 1881.)

Detta tillvägagångssätt hade bl. a. följande nackdelar: de små ojämnheterna i strömstyrkan hade svårt att göra sig gällande på en lång ledning och i synnerhet i en lång vattenkabel hvars stora "kapacitet" så att säga uppäter en stor del af strömmen i första ögonblicket och lämnar föga öfrigt för mottagningsinstrumentet.

Motståndsförändringarna i selenstaven ske icke momentant. När det då, som Korn säger, fordras ca 25,000 bildpunkter för att telegrafera ett fotografi, så förstår man, att de långa och dyrbara ledningarna måste tagas i anspråk en afsevärd tid hvarje gång.

För en god bildöverföring fordras absolut *synkronism* mellan ljusknippets rörelse öfver den ursprungliga bilden och stiftets rörelse öfver det preparerade papperet å mottagningsstationen, och denna liktidsiga rörelse är mycket vanskelig att upprätthålla.

Professor dr: Arthur Korn har nu öfvervunnit dessa kardinalbrister genom uppfinningen, under de senare åren, af ett sinnrikt relä, som indelar strömmen genom selenstaven i 14 olika styrkegrader motsvarande 14 olika färgnyanser å den ursprungliga bilden. På samma gång har äfven den allra minsta strömintensiteten förstärkts så mycket att den genom en elektromagnet kan stansa en grupp hål i en pappersremsa; hvarje sådan grupp af hål motsvarar alltså en viss färgnyans.

Iordningställdt af denna remsa, af Korn kallad "Zwischenklischee", kan ske på laboratoriet "i godan ro" och sedan hastigt aftelegraferas på vanligt sätt.

Efter fotografi.

Klicke: Bildt N'iersparre.

HUR BILDEN FRAMKALLAS PUNKT FÖR PUNKT I BILDSKRIFMASKINEN.

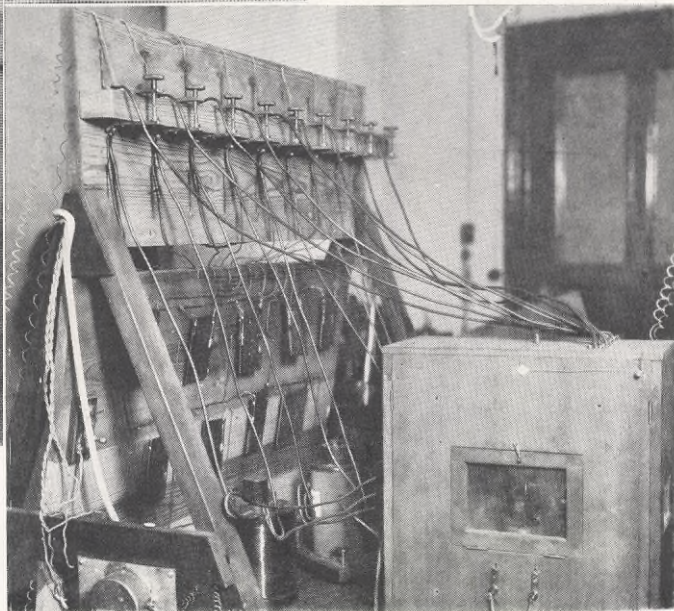
DEL AF VIDSTÅENDE BILD I ORIGINALSTORLEK.

Nederst:
EN AF APPARATENS VIKTIGASTE DELAR: det känsliga Teslaström-reläet, genom hvars mellankomst de svaga strömmar i selen-kretsen äro i stånd att påverka perforeringsapparaten.

Efter fotografier.

Bild: H. Korn, Sjöbohusen.

PORTRÄTT, FRAMKALLADT GENOM AF-SKRIFNING AF ETT KABELTELEGRAM PÅ BILDSKRIFMASKINEN (se föreg. bild). Sammansatt af två delar. — Förminskning vid reproduktionen.

Hälgrupperingen är nämligen vald så, att den öfverensstämmer med hålen för vissa bokstäver i pappersremsan till en snabbskriftstelegraf. En "Korn-remsa" kan alltså insättas i en dylik afsändningsapparat och skickas iväg ända till Amerika.

Efter denna orientering hänvisa vi till nedanstående liffulla skildring af de nya apparaterna, H. 8. D. tillsänd af dess tyske medarbetare som i dagarne haft tillfälle göra ett besök i professors laboratorium i Charlottenburg.

*

Det mest förvånande vid den nya metoden är, att det som telegrafisten emottager på andra sidan Atlanten, icke alls liknar en fotografi. Det är nämligen ett vanligt bokstafsskiffertelegram och ingen skulle förmoda, att detta kunde förvandlas till en uttrycksfull bild. Mannen behöfver emellertid endast att ta plats vid en för ändamålet konstruerad "bildskrifmaskin" och afskrifva telegrammet bokstaf för bokstaf, för att se den telegraferade bilden uppstå punkt för punkt på papperet.

Den egendomliga skrifmaskinen är försedd med 14 tangenter märkta med hvar sin af de i systemet använda bokstäfverna men i stället för bokstafstyper är hvarje arm försedd med en liten kvadrat, hvars storlek växlar från 1, 2, 3, 4, 5 o. s. v. fjortondelar af den största kvadraten. Maskinen skrifer således en följd af olika punkter, hvilka sammansätta sig till en nyanterad bild. Bokstafven "x" på telegrammet betyder ny rad.

Men huru åstadkommes detta underliga telegram, som på så sätt uttrycker alla ljusnyanser på den ursprungliga bilden? Processen är skenbart något kom-

plicerad, men den försiggår i verkligheten så jämnt och automatiskt som möjligt:

På afgångsstationen upprullas bilden i form af en genomskinlig film på en glascylinder, som roterar omkring sin axel och på samma gång förskjuter sig långsamt i dennas riktning. Ljuset från en mycket stark Nernstlampa koncentreras af ett linssystem till den punkt på filmen, som för ögonblicket befinner sig i focus. Strålarna genomtränga filmen och försvagas mer eller mindre, allt efter ifrågakvarande bildpunkts genomskinlighet. De falla till slut på en såkallad selencell, hvarigenom motståndet och således äfven strömstyrkan i den elektriska ledningskretsen förändras i fullständig öfverensstämmelse med belysningsvariationerna på den ursprungliga bildfilmen.

Men huru kunna de svaga strömmar, som genomflyta selencellen, begagnas till att utföra det mekaniska arbete, hvilket naturligtvis är nödvändigt för åstadkommande af ett bokstafstelegram? De kunna det icke direkt, ty därtill äro de alldeles för svaga, utan genom mellankomsten af ett utomordentligt känsligt relä, som likaledes är en uppfinning af prof. Korn.

De svaga strömmarna genomflyta en känslig galvanometer, hvars nål gör större eller mindre utslag, allt efter strömmens styrka för ögonblicket. Nålen passerar därvid en rad kontakter, dock utan att beröra dem: Från galvanometernålens spets dirigeras öfver dessa kontakter Teslaströmmar, än till en, än till en annan af 14 strömkretsar i hvilka ingå ett s. k. gnistgap; Korn använder sig nu af teslagnistornas egenskap att göra gnistgapet ledande för elektriska strömmar af passande spänning att sända genom 14 andra ström-

Efter fotografi.

DEN UPPSEENDEVÄCKANDE FESTBANKETTEN I BERLIN FÖR AMERIKANSKA SÄNDEBUDET, MR GERARD, VID HANS ÅTERKOMST FRÅN AMERIKA.

Banketten gafs till mr Gerards ära af amerikanska handelskammaren i Berlin och bevistades jämväl af ett flertal framstående tyska politici. Det tal, i hvilket Gerard försäkrade att stämningen mellan Amerika och Tyskland aldrig varit bättre än nu, har väckt ett utomordentligt uppseende öfver hela världen och på sina håll tillagts den allra största betydelse. — På vår bild namnteckna vi: 1) öfverborgmästaren dr Wermuth; 2) mr Gerard; 3) exc. Zimmermann; 4) handelsministern dr Sydow; 5) amer. leg.-rådet Grew; 6) exc. dr Solff; 7) J. Wolf, amer. handelskammarens president.

banor, i hvilka kunna insättas apparater för perforering af en pappersremsa enligt Siemens & Halskes snabbskriftssystem, där de åstadkomma hvar sin olika kombination af hål. I snabbskriftstelegrafen omsättes hvarje hålkombination återigen — alldeles automatiskt — i en viss bokstaf, så att hvarje bokstaf motsvarar en viss strömkrets, ett visst galvanometerutslag och således äfven en viss genomskinlighet i den ursprungliga bilden. Denna reproduceras sålunda punkt för punkt genom en motsvarande följd af bokstäfver.

Reproduktionerna bli mycket jämnare, när skrivmaskinen drifves mekaniskt. Kostnaderna öfverstiga alls icke de för stora tidskrifter vanliga gränserna. Samma metod användes äfven till radiotelegrafisk öfverföring af fotografier.

Text till bild å sid. 260.

Skogssällskapets centralstyrelse sammanträdde den 12 januari på Grand Hôtel i Göteborg under ordförandeskap af landshöfdingen frih. G. Lagerbring. Vid mötet, det första efter styrelsens nybildning, voro samtliga tretton län, hvilka tillhöra sällskapets verksamhetsområde, representerade, däraf åtta genom sina landshöfdingar. Till sällskapets verkställande direktör utsågs jägmästare A. Wigelius, till sekreterare jägmästare E. Lindeberg, Göteborg, samt till ledamöter

i arbetsutskottet disponent A. Edw. Ohlsson, bankdirektör H. Mannheimer och hr Hjalmar Wijk. Sedan instruktioner och reglementer för sällskapets centrala ledning och de olika arbetsstyrelserna fastställes, behandlades ett flertal andra viktiga, i samband med sällskapets verksamhet stående frågor.

Skogssällskapet har allt från sitt första framträdande tack vare sitt initiativrika, energiskt och insiktsfullt bedrifna arbete från såväl enskilda som det allmännas sida rönt den lifligaste förståelse för sin riksgagnande verksamhet och har som uttryck härför vid upprepade tillfällen, senast vid den nu i Göteborg anordnade konferensen, fått mottaga betydande donationsmedel till stöd för sitt arbete.

MEDDELANDE
till H. 8. D:s Medarbetare.
Skönlitterära bidrag,
hvilka stöds i tur och ordning snarast granskas,
HONORERAS OMEDELBART EFTER ANTAGANDE eller returneras i motsatt fall rest
20 öre porto åtföljt manuskript :: :: : ::
BLIF MEDARBETARE I HVAR 8 DAG
Redaktionen.

Dramatiska teatern i Stockholm har vunnit en vacker framgång med ett Schnitzler-program, "Ordens komedier", tre enaktare af den bekante österrikiske författaren, som förut åtskilliga gånger varit representerad på samma scen, dels af liknande miniatyrdramatik, som den nu gifna, dels af helaftonsstycken, såsom "Professor Bernardi". Han anses med rätta lyckligare i det förra fallet och åtminstone en af de tre enakterne "Den stora scenen" är ett förträffligt sceniskt verk. Det fick också ett ypperligt utförande, och i synnerhet bjödo hr de Wahl och fröken Kolthoff i de båda hufvudrollerna, som den store, något narraktige skådespelaren och dennes kloka hustru ett alldeles ypperligt spel. De båda öfriga enakterne skänkte ej samma intresse, ehuru krafter sådana som hr Hillberg och Hedqvist, samt fru Håkanson här med framgång uppbyro de viktigaste partierna.

Redovisning.

Vid återgifvandet i n:r 14 af bilder från *Nidingarne* med anledning af den hemska olycka som drabbat fyrapersonalen där, begagnade vi tillfället erinra om den pågående insamlingen och förklarade oss villiga till denna redovisa de belopp som en eller annan af våra läsare tilläventyrs önskade insända.

Vår erinran har behjärtats sålunda: K. M. K—g, Stockholm, 10 kr.; Pelle och Lasse, Råneå, 10 kr.; A. S. och S. S. H., Vadstena, 10 kr.; K., Ryngö, 8 kr.; Elin Wiklander 5 kr.; E. S—m 10 kr.; Margareta Löfgren, Munkedal, 1 kr.; S. A. Kimstad, 5 kr.; Glasmästare C. G. Andersson, Hudiksvall, 1 kr.; E. B. Lilliequist, Gäfle, 25 kr.; Oskar Erikson, Strängnäs, 5 kr.; A. Lindeberg, Lund, 5 kr.; XYZ, Göteborg, 10 kr.; Ränthmästare F. R. Rydbeck, Växiö, 10 kr.; Summa kr. 115.—, hvilka vi överlämnat till konsul G. Clase, Göteborg, initiativtagare till och föreståndare för insamlingen, hvilken i sin helhet hopbragt bortsåt 6,000 kr.

D. 13 jan. 17.

Redaktionen.

Fcto. Atelier Jæger, Stockholm.

HVAR 8 DAGS GÖTEBORGSFOTOGRAF.

KONGL. DRAMATISKA TEATERN:
SCEN UR ARTHUR SCHNITZLERS
"DEN STORA SCENEN". Fröken Signe
Kolthoff och Anders de Wahl.

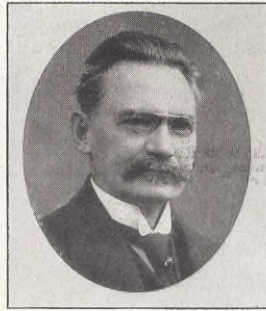
Lorensbergsteatern i Göteborg har under sin några månaders tillvaro icke rimligtvis kunnat nå den konstnärliga stadga som sätter typ och karaktär på en scen. Invigningsprogrammet, "Drömspelet" af Aug. Strindberg, mottaget med tacksamhet för dess egen skull och erkännande för uppsättningskonsten, blef ej långvarigt och har följts af program på en helt annan nivå. Valen ha ej utfallit lyckligt och man har ej varit nöjd med sin nya, modärna teater. Hvar urfelet är att söka är kanske icke lika lätt att rättvist precisera som att finna en syndabock för allt. I senaste tid har teatern framfört ett kriminalskådespel "På de anklagades bänk" på ett i allo erkännansvärdt sätt och som dragit mycket goda hus. Teaterns resurser ha utnyttjats och visat dess i många afseenden enastående möjligheter.

LORENSBERGSTEATERN I GÖTEBORG: SCEN UR "PÅ DE ANKLAGADES BÄNK". Fr. v. fru Holzhausen, hr Winge och fru Winge (i en uppseendeväckande roll som 11-årig flicka).

VECKANS PORTRÄTTGALLERI

L. W. LUNDBORG.
Grosshandlande. — A-boga.
80 år 3 Jan.*

J. E. FRYKBERG.
Grosshandlande. — Göteborg.
55 år 17 Jan.*

A. H. NORIN.
Bankdirektör. — Västervik.
50 år 4 Jan.*

J. A. SCHARP.
G:dssegare. — Brandalsund.
50 år 4 Jan.*

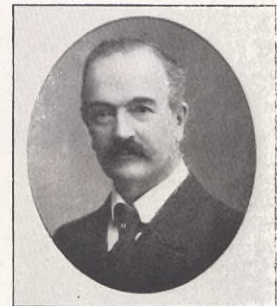
G. R. NORÉN.
Prost. Teol. Dr. — Upsala.
70 år 19 Jan.*

I. O. L. WENDBLADH.
Kontr.-prost. Kyrkoherde.
Harg. — 60 år 22 Jan.

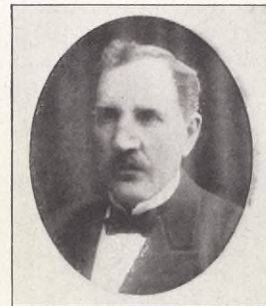
E. J. HENNING.
Professor. — Stockholm.
60 år 21 Jan.*

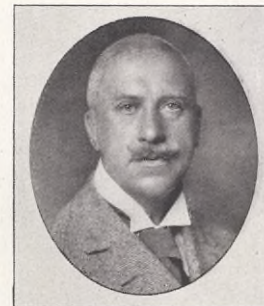
A. R. WARHOLM.
Lasarettläkare. — Kalmar.
60 år 6 Jan.*

B. K. MOGENSEN.
Förste Landtmätare. — Falun.
60 år 18 Jan.*

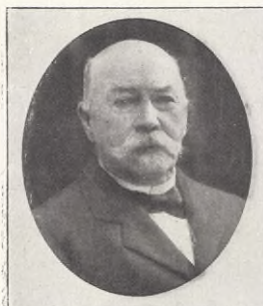
B. LARSSON.
Häradsdomare. — Hammarn.
60 år 8 Jan.*

J. A. H. SAMZELIUS.
Länsjägästare. — Stockholm.
50 år 3 Jan.*

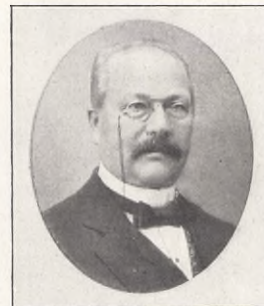
O. BJÖRKMAN.
Direktör. — Stockholm.
50 år 10 Jan.*

H. A. ANKARCROMA †.
St. d. Ståthållare. — Stockholm.
F. 31. † 10 Jan.*

J. H. WIDMARK †.
Flottningschef. — Råda.
F. 59. † 4 Jan.*

C. L. E. LINDEWALL †.
Godsegare. — Säfsva.
F. 52. † 29 Dec.*

L. J. PETERSSON †.
Rådman. — Stockholm.
F. 69. † 4 Jan.*

* Data å nästa sida.

LUDVIG LUNDBORG. Stud. 54. På sin tid grosshandl. i Arboga. Stadsfullm. der 63—12, deraf ordf. 75—12; mångårig ordf. i sparb. Styr-led. i Mälårprov. e. bank o. Mälårprov. bank sedan 87.

EMIL FRYKBERG. Etabl. egen affär i Upsala 84, bild. J. E. Frykbergs hand.-a.-b. i Stockholm 10, a.-b. Frykberg & Åfelt i Upsala 14. Ordf. i Upsala spec.-fören. 1900, i Upland minuthand.-förr. 08, i Upsala hand.-fören. 09; styr.-led. i N. Sveriges sockerengross.-fören. 10, initiativtag. f. Sv. kolonialvaruengross.-fören. s. å., föredragshåll. i merkant. frågor. Stadsfullmäktigt sedan 1900, landst.-man sedan 12. Verkst. dir. i Björkqvistska pansarbåtsinsaml. 12, en af de ledande personligheterna i Bondetaget 14-initiativtag. t. bild. af Sv. pointerklubben 03, v. ordf. i Sv. kennelklubben 04.

ARVID NORIN. Intr. i banktj. 87, verkst. styr.-led. i Bank a.-b. S. Sveriges kontor i Vestervik 09.

JOHAN (JOHN) SCHARP. Utex. Tekn. högsk. 87, Ultuna 94; eg. egend. Berga 97—12, förvalt. å. egend. Brandalsund sedan 12. På sin tid landstm.-komm.-ordf. m. m. Led. af Hushållsällsk. förvaltn.-utsk. sedan 08, ordf. i nötbosk. prem.-nmd, led. af länets kontr.-fören. centr.-styr., v. ordf. i eg-nahemsnmd o. i dess veter.-styr.; v. ordf. i styr. f. Stockh. o. Upsala bokf.-fören. Styr.-led. i Veter.-högsk. sedan 12, led. af Medicin.-styr. vet. råd sedan 15.

RICHARD NORÉN. Stud. 68, prestex. 72, prestv. 73, prestförordn. i Stockholm 73—75, folkskoleinsp. i Helsingland 95. Kyrkoh. i Skånella—Norresunda 93, i Tortuna 01, kontr.-prost 98, teol. dr 15. Red. af Kult. o. konst 05—08. Är en af de främsta i vårt land som verkat o. verkar f. kyrkomusiken. Erhöll sin första undervisning af August Mankell o. P. U. Stenhammar; formulerade i afhandl. 91 programmet f. och har varit o. är ännu en af de ledande männen i den kyrkomusikaliska renässansrörelsen i Sverige. Utg. ett stort antal skrifter o. sångböcker.

ERNST HENNING. Stud. 76, fil. dr 89, assist. å Landtbr.-akad. experfält 90—94, tf. lektor i bot., zool. o. trädg.-skötsel v. Ultuna landtbr.-inst. 98—14, professor v. Centralanst. f. jordbr.-försök o. förestånd. f. afd. f. landtbr.-bot. sedan sistn. år. Led. af Landtbr.-akad. Vetensk. förr.

RICHARD WARHOLM. Stud. 76, med. dr 89, docent i kir. i Lund 90, prakt. läk. i Göteborg 98—01, sistn. år las.-läk. i Söderköping, sedan 07 i Kalmar.

BROR MOGENSEN. Efter afsl. stud. landtmät.-ex. 79, ausk. i Söderm-län 79—84, utl. studier 83—84, v. komm.-landtm. 87, komm.-landtm. 95, förste landtm. sedan 09, allt i Koppars län. Stadsfullm. i Falun sedan 96, led. af komm. f. landtmät.-övervissn. ordn. 08—09. Ordf. i Sv. landtmät.-fören.

BERNDT LARSSON. Häfärdssdomare, landstingsman o. komm.-man i Hammarn, Hjo landsförs. Styr.-led. i a.-b. Hjo bank.

HUGO SAMZELIUS. Utex. Skogstinst. 89, ex. jägmäst. 89, e. o. aman. i Domänstyr. 93—97, skogsförvalt. i Norrb. 98—1900, ex. jägmäst. i Norrb. distr. 1900, länsjägmäst. i Stockh. län sedan 10. Företagit forskn.-resor i Lappland f. Nord. mus. 98—1900. Utg. ett flertal arb. rör. jakt o. norrl.-natur. Red. Jägaren o. Sv. kennelklubbens tidskr.

OTTO BJÖRKMAN. Idk. på sin tid grosshand.-rörelse i Göteborg, sedan 09 bosatt i Stockholm. Egnade stort intresse å soc. frågor o. välgör-nhet; sedan 14 fattigvårdsdirektör inom Kungsholms förs. Styr.-led. i fören. De Gamlas Dag.

HENRIC ANKARCRONA †. U.-löjtn. v. Svea lifg. 50, öfv.-löjtn. v. S. Skånⁿ lifreg. 81, öfverste o. ch. der 83, öfverste o. sek.-ch. f. Svea lifg. 88, öfver-adj. h. Kon. 91, afsk. ur krigstj. 92. Ståthållare å Gripscholms slott 92—11. Batalj- o. landsk.-målars^{re} repres. i Nat.-mus. Agré i Konstakad.

HENRIK WIDMARK †. Stud. 78, utex. Tekn. högsk. 82; bitr. ing. vid Nedre norra V. o. V.-byggn.-distr. 82—88; andre ing. 88—89, förste ing. i Karlstad v. anlägg. af vatten- o. aflöpsledn. 90—91, sedan sistn. år flottm.-o. byggn.-chef. f. Klarellvens flottm.-fören. flottleder i Sverige o. Norge. Löjtn. v. V. o. V.-byggn.-kär. 88—98. Ordf. i Komm.-st. sedan 06.

LEONARD LINDEWALL †. Stud. 71, utex. Ultuna landtbr.-inst. 76, egend. Säfva i Västm. län. Led. af Hushålls.-sällsk. förvaltn.-utsk. led. af nmd. f. utarr. af kronans egend. mångårig komm.-ordf., led. af kyrko- o. skolråd. Landtman. Led. Riksd. A. K. 03—05.

JOHAN (JOHN) PETERSSON †. Stud. 87, hofr.-ex. 90, aman. v. Statskont. 96—03; e. o. not. v. Stockh. rådst. 91, stadsnot. 06, rådmän i Stockholm 09. Tj.-gj. som kansl., not. o. förste not. h. Riksd. A. K. 95—09, not. h. stadsfullm. 06—09. Stadsfullmäktigt sedan 13. Styr.-ordf. i stadens nödhj.-kontor, led. af kafékomm.

I KÖLD OCH I BRAND.

Öfverst:

GEFLBÅNGAREN MOTALA FULL-
KOMLIGT NEDISAD under utresa till
Fi-land Resan måste halfvägs afbrytas
och ångaren återvända till följe den outhärd-
liga kölden och stormen. Af dess last had:
50 tunnor måst kastas öfverbord.

Nederst:

SVEABÅNGAREN "KONUNG OSCAR"
EFTER BRANDEN.

På aftonen den 11 januari utbröt eld ombord på Sveabolagets ångare "Konung Oscar", som var upplagd i vinterkvarter vid kajen bakom Nationalmuseum. Ifrån midskepps och fram mot fören stod ångaren i ljusan låga, då brandkåren anlände och efter ett energiskt arbete blef herre öfver elden. Ombord logerade en ångarens borstare, J. Axel Johansson, hvilken omkom under branden. Han torde också ha förrorsakat olyckan och hade enligt vittnens utsago på kvällen gått ombord i berusadt tillstånd. Antagligen har han slagit sönder en fotogenlampa i sin hytt, som sedan antändts. Skadorna af eldsvådan beräknas uppgå till 50,000 kr.

Efter fotografi.

DEN RYSKA ISHAFSHAMNEN ALEXANDROVSK; öfver hvilken ammuition och krigsautomobiler sändts till Ryssland, slutpunkt vid den mycket omtalade Murmanbanan. Alexandrovsk lär emellertid ha dåliga landningsförhållanden och den slutgiltiga hamnstaden för banan blir den närliggande Semenova.

Källa: Kem. A.-B. Bengt Silfverstern, Sölm-Gbg.

VÄRLDSKRIGET.

Under den andra januariveckan stodo de politiska händelserna fortfarande i världskrigets förgrund. Ententemakterna höllo den 6. o. 7. en konferens i Rom; om hvad man där tagit för beslut föreligger naturligtvis blott tämligen intetsägande upplysningar, som gå ut på, att enigheten i den militära ledningen och principen "en front" vunnit ny stadga. Antagligen var situationen på Balkan konferensens viktigaste angelägenhet, bl. a. har tanken på Salonikifälttågets inställande dryftats och befunnits förkastlig. För öfrigt förljades, att konferensbesluten skola visa sig ha en afgörande betydelse. Greklands ställning har gifvetvis också stått på dagordningen i Rom. Ententen hade tillställt den helleniska regeringen ett ultimatum, som fordrade de förut framställda krafvens ovilkorliga uppfyllande. Den 10, då fristen utlöpste, meddelade kung Konstantins regering, att den underkastade sig villkoren.

En annan politisk episod, hvari möjligen kan ligga något samband med Romkonferensen, men som mera troligt har närmare liggande orsaker, är den ryske ministerpresidenten Trepovs störtande; på samma gång föll undervisningsministern Ignatiev. I spetsen för den ryska regeringen träder nu en i utlandet ganska okänd rysk furste, Golitzyn, af reaktionär typ. Ministerskiften ha ju blifvit allt vanligare företeelser i Ryssland, som föga inverka på krigshändelsernas gång; hvad som denna gång förlänar en viss sensation åt Trepovs fall är ryktet eller antagandet, att det skulle ha något sammanhang med det för någon tid sedan timade mordet på den allsmäktige "undergöaren" Rasputin.

Den 11 d:s introducerade engelska regeringen med Lloyd George som främste protagonist det nya stora s. k. "segerlånet" vid ett fästligt möte med finansvärlden i Guild Hall. Lånet blir det största i världshistorien. Det emitteras till en kurs af 95 proc. med 5 proc. ränta.

Samma dag torde ententemakternas svar på Wilsons fredsnot ha framkommit till Washington. Enligt Reuterreferat innehöll noten kategoriska freds villkor, som i korthet gå ut på skadestånd och upprättelse åt Belgien och de ockuperade Balkanstaterna samt utrymmande af de besatta delarne af Frankrike och Ryssland jämte lämpligt skadestånd, vidare återlämnandet af områden, som "förut frånryckts de allierade" samt det ottomanska rikets utplånande från Europa. Villkoren blefvo enstämmigt och med harm tillbakavisade i tyska prässen. Trots detta kan man tvifla på, att kriget ännu skall blifva långvarigt.

Tyskland afgaf den 11 ett svar till de i fredsaktionen inblandade neutrale, hvari uttalas hopp om, att fredssträfvandena icke skola upphöra i och med ententens afvisande svar.

I Rumänien, den enda af krigsskådeplatserna, där flytande operationer utveckla sig, fortsatte Mackensen sin framryckning upp mot Serethlinjen. Redan den 7 meddelades, att fästningen Braila fallit. Omedelbart efter Brailas fall intogs Focsani, viktig försvarsposition framför södra Serethlinjen. Samtidigt tvingades de ryska styrkorna i de Siebenbürgska gränsbergen att dra sig ner genom passen mot Moldauslätten från Bereczkfjällen. Den 9 vunno centralmakterna en framgång vid Surita, biflod till Sereth. Den 10 var södra stranden af nedre Sereth helt i Mackensens händer.

På ryska fronten förmärktes under denna vecka en viss rörelse, i det upprepade offensivstötter från rysk sida förekommo väster och söder om Riga.

På västfronten ägde några smärre strider rum dels i Sommeafsnittet, dels vid Verdun.

INNEHÅLL: Forskningsresanden greve Eric von Rosen (biografi och helsidesporträtt). — Chefsskiftet vid 4:e arméfördelningen. — Zoologiska institutionens i Upsala nybyggnad. — Karlshamns nya realskolebyggnad. — Blekinge läns nya folkhögskola. — Teaterpremiärer. — Världskriget. — Bilder till dagskrönikan. — Veckans porträttgalleri. — Bildtegrafi. — "Lifselixiret". Ber. af Ivan Bjarne.

1. UNGERNS NYA KÖNUNGAFAR, i kröningsornat, jämte kronprinsen.
2. PRINS WALDEMAR AF PREUSSEN på besök i Konstantinopel.
3. GREFVE CZERNIN, Österrike - Ungerns nye utrikesminister, i Berlin.
4. TJÄNSTSTECKEN FÖR VÄRNPLIKTIGE vid den nya tyska civila hjälpkåren.
5. FRANSK KRIGSTRANSPORTÄNGARE på väg till Orienten, beväpnad med kraftigt skydd mot fiendtliga U-båtar.

Lästeryck af text eller illustrationer i HVAR 8 DAG utan angifvande af källan förbjudes vid laga påföljd.
För Berättelser och Historietter gäller oallkorligt förbud.